

Prologus

Compositio ofratris cuiusdam de ordine postillatoris
in plogum libroz paralyponenon sequitur.

Ilxx. interpretu rē. iste plog? pponit trāsla
tōm beati biero. q̄ galypomenō d̄ bebrico

Translulit: sicut
ipse testat in. q̄.
li. cōtra rufinuz
In libro tēpōz
.i. paralyponē
non q̄ bebraice
dicitur dabreia
min' ad sanctuz
chromatiū pa
pam pfatiuncu
la vltus sum.

Si. lxx. inf.
rē. dicitur autē
iste plog? in ser
ptes: in quaruz
prima. lxx. inter
ptū pposita ex
cusatioe ostēdit
motiū transla
tionis faciende
.i. infatā chro
matū pape: que
notat in verbo
impellendi: cu
z d̄: Impelleres
.i. infatō cōpel
leres. In secun
da ostēdit sue
trāslatōis neces
sitate. tūz ppe
teris corrupciōem: tūm pp nouaz repugnantia z di
uersitate: ubi. Nunc vō cū p varietate regionū rē. ter
cio pphabiler arguit q̄ sua translatio a latinis recipi
enda sit. z pmo arguit p locū a fili sic ibi. Si igit alijs
licuit scōd p locū ab auctoritate: ibi. Qui inuolara
editōe veteri rē. quarto dicit q̄ auctoritates quas p
misi nō introduxit q̄si volens. lxx. quincere: s̄ vt pos
set suis obtreccatorib' r̄ndere: ibi. Hoc pace veterū lo
quor rē. q̄nto latinorū beniuolētiā captat: recitādo bo
na q̄ eis fecerat: ibi. Ceterū memini rē. sexto attētum
eque reddidit lectorē translatōis in sinuans vtilitatem
ibi. Et q̄d nūc de beiamini rē. lxx. dicit alijs passus
fē exponam? **S**i. lxx. interp. pura. i. i corrupto
b' Et ab eis. d̄ bebrico.

In grecū versa ē editio p ma. supflue. q̄tū ad bec
q̄ integre trāstulerūt. nō q̄tū ad ea que sciēter omise
rūt q̄n additio nō erat supflua: sed valde necessaria.

Di. pater z amice.

Chromati epōz sanctissime atq̄ doctissime. i. pri
matū sapientie z sanctitatis sup epōs bñs q̄ dñt esse
sancti p innocentia q̄ ad seipos z ministerio sanctifica
tes alios: z docti ad informandū subditos.

Impelleres. i. infatē pelles monēdo. vt hebrez
tibi vo. la. fmo trāsl. **Q**uod cū se. au. bo. occupaue
rat. i. translatio. lxx. quā iā oēs audierāt ad min' p fa
mā. **E**t nascētis. i. pmitiue: **E**cclie: roborauerat
fidē. **I**ustū erat etiā nro silentio cōprobari. i. iu
stū erat: vt aliā translatōem nō facerem: z ita silēdo
.i. a translatōe cessando: trāslatōem. lxx. cū alijs appro
bare. **N**ūc vō cū p va. re. di. le. exēplaria. sicut pz
inferi vbi d̄: Alexandria z egypt' rē. **E**t germana
illa antiq̄z trāslatio rē. trāslatio. lxx. d̄ germana

qz facta fuit a germanis. i. fratrib' qz oēs iudei erāt. anti
qua d̄: qz oim fuit pzia. **I**n. **I**fi arbi. putas. i. nro iu
dicio cōmittēdū putas. **A**ut e plurib' trāslatōib'.
Judicare qd verū sit. i. qd verū ē approbem? z obe
lo cetera iugulem? **A**ut no. opus in vete. rē. i. sup
vetus opus. lxx.

hebrez tibi volūina latino
fmonē trāsferrē. **Q**uod eniz
semel aures hominūz occu
pauerat: z nascentis ecclie
roborauerat fidem: iustū
erat etiā nro silētio cōpro
bari. **N**unc vō cū p varie
tate regionū diuersa feran
tur exēplaria: z germana il
la antiquaqz translatio cor
rupta sit atqz violata: nō
fuit arbitriū putas aut plu
rib' iudicare quid verū sit
aut nouū op' in veteri ope
condere: illudentibusqz in
deis cornicuz vt d̄ oculos
cōfigere: Alexandria z egy
ptus in septuagita suis he
lichū laudat auctores con
stātinopolis vsqz antiochi
am luciani martyri exēpla
ria pbat. **M**edie inter has
pūcie palestinos codices

Illudentibusqz
iudeis cornicū rē
cornūz auis est nū
gra z garrula: z m
tū gaudet q̄n videt
cadauera: p quā si
gnant iudei nigri
peccatis: garruli in
detrahendo: marie
xpianis: gaudēt. n.
cū videt cadauera
.i. ecclie mortifera
detritia: q̄b' oculi
pfigunt: cū occasi
ones butus gaudiū
subtrahūt fm hoc
construēlam. **A**u
putas nri arbitriū
ē nouū opus. i. nō
uā translatōez. **C**ō
dere in q̄ sint addi
ta ea q̄ deficiunt in
trāslatōe. lxx. z sic
debeam. **C**ōfigere
oculos cornicū. vt
d̄ in vulgari puer
bio. i. occasiōez gau
diū d̄ defectib' nris
subtrahere. **J**ude
is illudentib' illudē
do nobis imprope
rantib' q̄ ita detru
cam et falsam bi

blā bēam? defectus. n. biblie sunt q̄i qdā forania p q̄vi
dent q̄ nra biblia ē corrupta: si ergo defect' suppleant: fo
ramina obstruunt: z sic q̄ cornicū. i. emuloz oculi cōfi
gunt: qz nūc vltorius qd despiciere valeāt intuent. vñ s̄
sus: Lumina cornicūz fodis: obturās inimicis. **R**imas:
ne videat qd lacerare qant. **S**i rimas adimis: nō figunt
lumina rimis. **M**ectūc detident: nūc q̄ turpe vident. **S**c
ig' ostēdit q̄ translatio sua est necessaria pp nouaz trans
lationū repugnantia z diuersitate. i. diuersa p̄tinentiū: z ex
emplificat qd pz dixerat. q. i. p varietate regionū diuer
sa serūt exēplaria cū dicit. **A**lexandria z egyptus: ille
duo regiones q̄ exposite sunt. s̄. in epla ad paulinū.

In. lxx. suis. i. sibi acceptis z q̄i appropriatis: qz alio
rum translatōes nō recipiunt.

Deficiū laudat auctore: qz ipius exēplaria habēt in
auctoritate: q̄ ipē trāstulit de. lxx. editōe. nō tñ immedia
te. dicit. n. **D**iero. in libro illustriū viroz q̄ **D**eficiū ce
saree vrbis epō plurimo labore corruptā bibliotheca ori
genis z p̄pbi in mēbranis instaurare conat' est: in opu
sculo de vocabulis biblie inuenies qd est membrana.

Cōstātinopolis vsqz ad antiochiā rē. **C**ōstātinopo
lis d̄: q̄si pstantiū polis. i. ciuitas quā troacivrbē **C**ō
stantin' ex suo noie instituit. **A**ntiochia metropolis ē re
gni antiochi. sicut pz in textu. i. macha. i. q̄. lucianus. si
cut ait biero. in li. illustriū viroz vīr ditissimus antioche
ne ecclie p̄byter tantū in scripturaz studio laborauit vt
vsqz nūc qdā exēplaria scripturaz luciana nūcupēt pas
sus nichomedie: ob cōfessionē xpi.

Medie inf̄ has pūcie pale. co. legūt. i. palestina cō
positos. palestina pūcia est asie. de qua dicit **P**sidorus
etymolo. r̄iij. palestina pūcia philistīm metropolim
habuit: que nūc ascalon dicitur. **D**uic ab oriente mare
rē q̄

Cur ozi genē mirā-
tur, zc.

Tripbaria id ē
triplici: a tris qđ ē
tres ⁊ pbares diui
sio: qz in tres ptes
diuisa.

In regione singulari:ba describēs in hexaplois: i qui bus sra vni^a trāslatoris: scribebat ex aduerso p̄ sram aliterius.

Sed quomodo maius
quod obelus inuenies
Si igitur 7c. **B**ic
non libenter recipere
alijs licuit. origeni. s.

Item p^o. lxx. cellula
nua ē. i. p^o trāslatōe
tulcrūt: s̄ nō ſmbier

Sine auctore al
factant. i. iactant
la nari pot auctori

Singulas cel. a
bus addiderit aliq. tr
Docos in ec. legi

Ad. lxx. nescierū

legūt^r quos ab origine elabo-
ratos^r eusebi⁹ 7 pāphil⁹
vulgauerūt. Totusq; orbis
hac in se tripharia varie-
tate pugnāt. Et certe ori-
genes nō solū exēpla cōpo-
suit q̄tuor editōnū ē regio
ne singula v̄ba describens:
v̄t vn⁹ dissentiēs statim ce-
teris in se sentientib; ar-
guat^r: sed qđ maioris auda-
cie est: in editōe septuagin-
ta theodotōis editōem mi-
scuit: astericis designās que
inin⁹ fuerint: 7 v̄gulis q̄ ex
suppluo videbant appōita.
Si igitur alijs licuit nō te-
nere^r qđ sel⁹ suscepant: 7 p⁹
septuaginta cellulas^m que
vulgo⁹ sine auctore⁹ iactan-
tur⁹ singlas cellulas aperue-
re: hocq; in eccl̄ijs legitur^r
qđ septuaginta nescierunt^r
cur me non suscipiāt latini
mei q̄ inuolōta editōe ve-
teri⁹ ita nouā condidi: vt la-
borē meū^r hebreis: 7 qđ his
maius ē ap̄lis/auctori: bō cō-
probē. Scripsi nūp libru⁹
de optimo genere inēptan-
di: oñdēs illa d̄ euāgelio: ex
egyptio vocauī filiū meū: 7

qm̄ nazareus vocabit̄: ⁊ vi-
tebūt in quē cōpūxerūt: ⁊
illud apli. **Q**uod ocul⁹ nō vi-
dit nec auris audiuit: ⁊ ī cor
hoīs nō ascēdit q̄ pparauit
te⁹ diligētib⁹ se: ceteraq; his
sistia⁹ in hebreoz libris inue-
niri. **C**erte apli ⁊ euāgeliste
septuaginta int̄p̄tes noue-
rāt: ⁊ vñ eis hec q̄ in septua-
ginta int̄p̄rib⁹ non habē-
tur. **X**p̄c dñs nr̄ vtriusq; te-
stamēti conditor in euāge-
lio fm̄ iohānē. **Q**ui credit
inqt̄ in me sicut dīc scriptu-
ra: flumina de vētre ei⁹ fluēt
aque viue. **A**liq; scriptū ē
qđ saluator scriptū ē testā-
tur. **U**bi scriptū ē. Septu-
aginta nō hnt̄: apocrypha
nescit ecclā. **E**d hebreos
igit̄ reuertēdū ē: vñ dñs
loquit̄: ⁊ discipuli exempla
psumunt. **N**ec pace veteruz
loquor ⁊ obrectatoribus
meis tm̄ respondebo: qđ ca-
nino dente me rodunt: ī pu-
blico tetrahentes: ⁊ legen-
tes ī angulis: id est accu-
satores ⁊ tēsensores: cuz in
alijs pb̄t̄: qđ in me repro-
bant: quasi virtus ⁊ vicīus

nō recipiant la-
tini mei: qz sum.

lagin? sicut et ipse
Cui inuoluta
 ta editioe veteri
 hoc dicit contra
 origenē: q̄ i trās
 latione. lxx. mi
 scuit theodotio
 nis editioe: et
 sic vtrāq̄ corru
 pit. **V** **C** Fra
 tionaz p̄didi: vt
 laberez meū. i.
 editioe meā a
 me laboriose cō
 positam.

Quod brevis: et
quod bis maius est
apud auctores
copiosius. Apud
enim multa dice-
runt de veritate
breuitatis quoniam
inueniuntur non
in littera translatione
quod potest inueniri in
libello: quod ipse
fecit de optimo
genere interpretre
tandi: et hoc quod
dicit. **S**cri-
psi nuper librum etc.
quodam epistola est
quam scripsit be-
ro. ad Damianum
christianum de optimo ge-
nere interpretan-
dum quam scribitur
omnia exempla
que ponuntur hic
quod plene inueni-
es sunt in illo plo-
go. scilicet de dilectio-
ni mei autem mediis.

Cetera q; his
similia sup ostē
niri ab illo loco. f.

dens, a **E**n hebreoꝝ libris inueniri. ab illo loco. f.
 Scripti nup̄ x. vsq; buc d3 legi sub vno versu: 7. ppter
 hoc resumit bic oñdens.

b **e** **c** **e** **r** **t** **e** **a** **p** **l** **i** **z** **e** **u** **a** **i** **l** **r** **i** **n** **t** **e** **r** **p** **i** **t** **r** **a** **s** **s** **a** **t** **i** **o** **e** **m** **i** **l** **r** **i** **n** **f** **p** **t** **i** **n** **i** **c** **h** **o** **u** **e** **r** **a** **t** **z** **v** **n** **e** **i** **s** **b** **d** **i** **c** **e** **r** **e** **i** **v** **n** **b** **a** **b** **u** **e** **r** **u** **n** **t** **v** **t** **d** **i** **c** **e** **r** **e** **t** **z** **e** **u** **i** **n** **i** **l** **r** **i** **n** **f** **i** **n** **t** **i** **c** **h** **o** **u** **e** **r** **a** **t** **z** **v** **n** **e** **i** **s** **b** **d** **i** **c** **e** **r** **e** **i** **v** **n** **b** **a** **b** **u** **e** **r** **u** **n** **t** **v** **t** **d** **i** **c** **e** **r** **e** **t** **z** **e** **u** **i** **n** **i** **l** **r** **i** **n** **f** **i** **n** **t** **i** **c** **h** **o** **u** **e** **r** **a** **t** **z** **v** **n** **e** **i** **s** **b** **d** **i** **c** **e** **r** **e** **i** **v** **n** **b** **a** **b** **u** **e** **r** **u** **n** **t** **v** **t** **d** **i** **c** **e** **r** **e** **t** **z** **e** **u** **i** **n** **i** **l** **r** **i** **n** **f** **i** **n** **t** **i** **c** **h** **o** **u** **e** **r** **a** **t** **z** **v** **n** **e** **i** **s** **b** **d** **i** **c** **e** **r** **e** **i** **v** **n** **b** **a** **b** **u** **e** **r** **u** **n** **t** **v** **t** **d** **i** **c** **e** **r** **e** **t** **z** **e** **u** **i** **n** **i** **l** **r** **i** **n** **f** **i** **n** **t** **i** **c** **h** **o** **u** **e** **r** **a** **t** **z** **v** **n** **e** **i** **s** **b** **d** **i** **c** **e** **r** **e** **i** **v** **n** **b** **a** **b** **u** **e** **r** **u** **n** **t** **v** **t** **d** **i** **c** **e** **r** **e** **t** **z** **e** **u** **i** **n** **i** **l** **r** **i** **n** **f** **i** **n** **t** **i** **c** **h** **o** **u** **e** **r** **a** **t** **z** **v** **n** **e** **i** **s** **b** **d** **i** **c** **e** **r** **e** **i** **v** **n** **b** **a** **b** **u** **e** **r** **u** **n** **t** **v** **t** **d** **i** **c** **e** **r** **e** **t** **z** **e** **u** **i** **n** **i** **l** **r** **i** **n** **f** **i** **n** **t** **i** **c** **h** **o** **u** **e** **r** **a** **t** **z** **v** **n** **e** **i** **s** **b** **d** **i** **c** **e** **r** **e** **i** **v** **n** **b** **a** **b** **u** **e** **r** **u** **n** **t** **v** **t** **d** **i** **c** **e** **r** **e** **t** **z** **e** **u** **i** **n** **i** **l** **r** **i** **n** **f** **i** **n** **t** **i** **c** **h** **o** **u** **e** **r** **a** **t** **z** **v** **n** **e** **i** **s** **b** **d** **i** **c** **e** **r** **e** **i** **v** **n** **b** **a** **b** **u** **e** **r** **u** **n** **t** **v** **t** **d** **i** **c** **e** **r** **e** **t** **z** **e** **u** **i** **n** **i** **l** **r** **i** **n** **f** **i** **n** **t** **i** **c** **h** **o** **u** **e** **r** **a** **t** **z** **v** **n** **e** **i** **s** **b** **d** **i** **c** **e** **r** **e** **i** **v** **n** **b** **a** **b** **u** **e** **r** **u** **n** **t** **v** **t** **d** **i** **c** **e** **r** **e** **t** **z** **e** **u** **i** **n** **i** **l** **r** **i** **n** **f** **i** **n** **t** **i** **c** **h** **o** **u** **e** **r** **a** **t** **z** **v** **n** **e** **i** **s** **b** **d** **i** **c** **e** **r** **e** **i** **v** **n** **b** **a** **b** **u** **e** **r** **u** **n** **t** **v** **t** **d** **i** **c** **e** **r** **e** **t** **z** **e** **u** **i** **n** **i** **l** **r** **i** **n** **f** **i** **n** **t** **i** **c** **h** **o** **u** **e** **r** **a** **t** **z** **v** **n** **e** **i** **s** **b** **d** **i** **c** **e** **r** **e** **i** **v** **n** **b** **a** **b** **u** **e** **r** **u** **n** **t** **v** **t** **d** **i** **c** **e** **r** **e** **t** **z** **e** **u** **i** **n** **i**

eniguo. ¶ Qui credit inquit in me: Jo. vi. f. Ecclesia
nescit. i. nō recipit vel nō approbat apocrypha. in glo
so iohue circa principiu exponit qd sit apocryphu ali

qui dicunt qd apocrypha est nō iatiui calūs fūglarīs
nūeri. vt sit sensus. **¶** **G** Apocrypha e cclia. i. que apo
cryphis vtiť. **¶** **B** Nescit hoc ex quo. [et. nō hñt.

K Reueredū est vbi ce repiunt. **I** n. de q̄ be
braica veritate. **I** n. dēus lo h̄nace veterū zc. lxx.

Quod loquor & obtre. i. detractoribus.
Quod canino. i. rapido vel irrónali.
Quod angulie. i. in oculis. **Q**uod ad faciem & oculum.

dem. **r** **e** **e** **i** **s** **a** **l** **i** **s** **p** **b** **e** **t** **i** **c** **o** **m** **e** **d** **e** **t** **i** **a** **l** **i** **o** **r** **u** **m** **s** **c** **r** **i** **p** **t** **i** **s**

Prologus

Quod in me reprobat. i. quod in scriptis meis vi-
tupant. **Q**uali vtus 7 vi. nō in reb' sint sed cum
aucto. mutent. i. qī diuersitas auctoz faciat editionē
p̄ciolam vel viciolam: 7 nō potius p̄ciū: vel viciū ipa-
rum rerum.

Edicionem
lxx. i. translatio-
nem. lxx. corre-
ctā.

Aris
i. latinis.

Nec inimi-
ci debere existi-
mari. i. reputari
sup me puto.

Cor. i. tras-
latōem.

Quos edis-
sero. i. expono
vel p̄firmo p be-
braicā veritatē

In conuen-
tu. i. in cōgrega-
tione.

Fratrū. i. fi-
deliū latinorum
vñ p̄z q nō in-
uideo nec detra-
ho ipis.

Meretricabiles moras. i. longas suas.

Silua. i. pfusione multa: sicut arbores pfuse sunt
in silua ita q a remotis vir vna p̄t discerni ab alia.

Sensumq barbariē. hoc dicit: q editio septuagin-
ta ita pfusa erat 7 corrupta q videbat esse barbara: 7
barbaras 7 ignotas h̄re dictōnū significatōes.

Dige-
rerē. i. exponerē vel ordinatim distinguerē.

Per cola
i. p mēbra 7 distinctōes.

Elusuū. colū dīa colō: qd ē
mēbrū. est aut colū p̄ctatā platiū alicui' orōnis p ma-
iores dectōnes 7 p clausulas qdā pfates ex duab'
dictōnib' vel plurib': vt h̄. nō me fraudab: nō ledes
nō spoliabis. vñ colū interpretat p̄sus sensus vñ lōga
sua.

In plogo sup elaiā plenius inuenies de colo co-
mate 7 p̄odo.

Iuxta bismeniū. qdā fuit p̄s q dice-
bat: si noluerint me aliq audire: tñ canam mibimetipsi

Quidā dicit bismeniū esse flumiū iuxta quē orgia ba-
chi celebrātur cū clamore: qbusdā. i. clamantib': alijs
silentibus: 7 clamantes deridentibus: 7 est sensus.

Si
aures ceteroz surde sunt. i. si ceteri translatōem meā
p̄temnant 7 eam audire noluerint: tñ ego canā. i. tras-
feraz.

Mibimetipsi 7 meis amicis. **I**uxta bismeniū
i. sicut faciebat bismeniū p̄s. **A**d iuxta bismeniū
i. sicut illi qui celebrabant orgia iuxta flumiū illū non
dimittebant pp astantes q eos deridebant. **O**rgia or-
gior dicebant sacrificia bachib' orge qd est cultura
q ad culturā aie credebant p̄tinere: vel dicunt ab or-
ge qd est ira: q in sacrificijs bachī frequēter mouebā-
tur ad iram. **I**tem or dicitur bonū: ge terra. vñ dicitur
orgia in quibus multū vini 7 annone exponebant

Explicat qualiscūq explanatio ist' plogi. **C**redo q
iste plogus immediate post sequētē scribi debeat: s vi-
cio scriptoz in plurib' biblis vnus ab altero sepatur

Incipit expositio alterius plogi.

Rius tñ aliqd de noie istoz libroz 7 ordi-
ne pstringamus: **M**orādū q dabreiamin
bebraice: palypomenon grece. verba die-
rū dicim' latine. vñ 7 a **H**iero. i. plogo su-
per regū dabreiamin chronicus. i. tpancū

Appellat: qz p̄tinet quedā gesta tempoz ab adam vs-
q ad captiuitatē babilonicā sub sedechia factam in
quā terminat vltimus liber **R**egū: sicut 7 secūd' **P**a-
ralypo. 7 qz libri palypomenon cōmunicant in ma-
teria cum libris **R**egū: 7 qm in bis supplent q minus
ibi dicunt. i. o post libros **R**egū immediate sequunt.

Sed cū in libris regum agatur de vtroq regno. i. iuda 7
israel: in palypomeno tñ de regib' iuda agit: pponunt
aut libris esdre: qz finis secundi palypomeno idem est
cum principio esdre. **Q**uis scripserit dabreiamin ignora-
tur: vnde inter apocrypha deberet sicut p̄z s. cōputari:

tamen inter agio-
grapha computa-
tur: sicut patz. s. in
principio prologi

Iosue. **P**eriuatio-
nem palypome-
non inuenies s. in
epla ad Paulinū
in. viij. ca. **I**tem no-
ta q **H**ieronymus
dabreiamin corre-
xit 7 transulit. pri-
mo effi correxit se-
ptuaginta: postmo-
dū nouā editiones
fecit ad petitiones
Chromacii pape d
hebreos trāferens
in latinum: et quia
correctio precessit
translatōem: i. o p-
logū q correctioni

sumq barbariem apertius
7 p versuum cola digerere
mibimetipsi 7 meis iūp̄his-
menūz canens: si aures sur-
de sunt ceterozum.

Item alijs plogus.

Eusebi' **H**iero-
nym' **M**mmo-
ni et rogatia
no suis i xpo
hiehu salutes

Qm grecorū hystorias ma-
gis intelligūt q athenas vi-

p̄ponitur antepōndū reoz. i. **E**usebius **H**ieronym' 7 c.
q in septē p̄tulas diuidi p̄t ad p̄ns p̄mo. n. captat be-
miuolentia p̄ponens amicabilē salutatiōem dicens. **E**u-
sebius 7 c. secūdo subdit modū quo sacre scripture didi-
cit veritatē: didicit effi laboriose diuersa loca pagando:
qd notatur cum dicit. **Q**m grecorū 7 c. **I**tem didicit bu-
militar: non de se p̄sumendo: qd notat cum dicit. **F**ate-
or. n. 7 c. **I**tem didicit ordinatē: peritiorē doctorem elige-
do: quod notatur cum dicitur. **D**eniq cum a me 7 c. **I**ter-
cio innuit q necessaria est sua correctio. i. p̄pter greco-
rum 7 latinorū codicum falsitatem: quod notatur ibi. **L**i-
bere enim loquor 7 c. quod tamen non attribuit vicio se-
ptuaginta interpretum: sed culpe scriptozum: quarto offe-
dit cū apud hebreos liber palypomenon vnus sit: cur
apud nos recepit sectōem: ibi. **H**oc primū sciendū 7 c. **I**ter-
to excitat lectoris attentōem: 7 hoc pp duo. i. pp difficult-
tatem: 7 vtilitatē. difficultatē insinuat cum dicit. **I**llud eti-
am attendendū 7 c. vtilitatē indicat cum dicit. **A**d extre-
mū q omnis eruditio 7 c. sexto dicit q quis nō ambigat
aliquibus displicetur: cōmōis tñ 7 rogatiā oratōni
bus adiutus fecit istam correctōem: ibi. **O**rationū itaqz
vestraz: de cuius veritate ne forte aliquis dubitaret. **A**d
tūmo docet vitare dubitatōis occasionē: 7 hoc dupliciter:
p̄mo cū alijs p̄ferendo: ibi. **Q**uis in hac interpretatiōe 7 c.
scdo asterici 7 obeli officiū attēdendo: ibi. **E**bicūqz ergo
astericos 7 c. lra satis plana est: vñ leuiter p̄trāsibo. **E**u-
sebius hieronymus. binomius erat. sicut p̄z hoc in epla
quam ip̄e fecit de clerici vita vel monachi: que sic incipit
Eusebius hieronymus **O**ceano suo salutē. **M**mmo-
ni 7 rogatiāno suis. amicis: **I**n xpo iesu salutes. sequitur.
Athenas ciuitatē grece. 7 dicunt athene: qz litorales:
vñ ab acta qd ē litus: qz in litore erat posite. vñ dicit athe-
ne: qz immortales pp studiū qd ibi viguit qz immortalis
est sapientia: ab a qd est sine: 7 thanatos quod est mors.
Et terciū virgilij. eneydos. **T**roade. regionē: d qua di-
cit **V**ido. riiij. etymo. **E**st regio troadis supiecta ab aq̄lo-
nis pte galatie: a meridiano vicina est lycaonie: ab oriē-
te adheret lydie: ab occidentē bellepōtiaco mari finitur.
Per leuchatē. promōtorij iuxta neapolim: in quo at-
tici appollinis templū fuit: ita dicit **V**ido. etymologiaz
xiiij. **A**croceraunia. montes pp altitudinē 7 fulminum
ictus vocant. **E**t nota q p cōpositōem a ceros qd ē cor-
nu 7 amnis dicunt ceraunia ceraunioz: cōmotōes: 7 ex-
alatiōes vndarū in tempestate qz cōmuti amnes. **I**tem
ceraunia dicit sara eminētia i mari ad instar conuū: vñ
Quidius in. xv. metamorpho. **S**ara fuit textra p̄rupta
7 c. iij

Prologus

cer aunia parte. et p composidē ab acros qd est uions
possumus dicere acrocer aunia scopulos magnos et cacu
minatos et in amne vel in mari. tñ fm illd. *Isido.* sunt in
ter armenia et bibernia. Ad sicilia. regione sic dicta a si
culo ffe Itali. pñstñ a sicano rege sicania dicta est. et eti

am trinacria pro
pter tres montes
quos bz. f. pelorū:
patrinū: et lylibeuz
vñ *Isido.* ety. xiiij.

Trinacria grecum
qd latie triqdra dē
quasi in tres qua
dras diuisa: hec ab
italia exiguo freto
discreta: apbicum
mare prospectans
in cui? freto scilla ē
et caribdis: quibus
nauigia aut absor
bent aut collidunt
Salusti? dicit. Ita
lie cōiunctaz fui sse
sicilia: sed medium
spaciū impetu ma
ris diuisus et scissus

Ad ostia tyberis
ad portus tybe
ris: qui dicit ostia
qā sicut p ostia fit
introitus et exitus
tomoz: sic in por
tu pñz introitus et
exitus flumioz. vel
dicunt sic ab hoste
qñ illic hostibus oc
curritur. *Tyberis*
italie flumi a tybe
rio rege albanoz
dē qñ in hñc flumiuz
decidit et de exitio
suo nomen dedit:

nā antea et albulā antiquū nomen a colore habuit qñ ni
uibis albus sit: ipse aut est tyberis qñ et tyberis: s tyberis
in qñtidiano fm dē: tybris in vsu dē: ita dicit *Isido.* etymo.
xiiij. *Flagitassetis.* i. postulassetis. vide i opusculo d vo
cabul biblie: vbi exponit flagitiū. et ibi inuenies originez
hui? vbi. *At vobis paralypomeno latino sermoe tras
ferrem.* i. translatoz palypomenon fm septuaginta qui
de bebreo translulerit in grecū: de greco vertere in latinū
et q ita sit legendū pñz per hoc qd dñ in fine prologi: *Abi
cunq; ergo astericos et. Cosar. n. qñ ipse nō posuit asteri
cos et obelos in illa translatoe quā fecit de bebreo in lati
nū: sed solū in correctōe translatois septuaginta interp
tum: vñ dicit ipse in fine pcedentis plogi: Memini editō
nē septuaginta traslatōz olim d greco emēdatā tribuif
se me nostris. De tyberia de. hic ponit duplex lra. qdā
sic legunt. *Scripsi.* i. aliqd doctrine ad me sumpsi: assu
mere. n. dē ad se sumere vñ ad aliqd sumere. *De tyberia*
de quodā auctore. i. doctrine doctore. *Regis quō. auc. qñ*
apud bebreos admirationi habebat. qñ mirabant ipius
sapiam et doctrinam.*

Et contuli. i. collationem feci. *Cum eo.* de palipome
non. *A vertice vt aiunt.* vulgariter loquētes. *Alq; ad*
extremum vnguem. i. vsq; ad finem. *Cantuariensis po
nit ibi aliā literam. f. Quendam legis auctorem: et legit
sic: Assumpsi. mibi. Quendam auctorem. i. doctorez. Le
gis de tyberia de. ciuitate: in q tunc vigeat studiū bebre
orum. Cetera non mutatur. Et sic collatione facta Cō
firmatus. in veritate bebraica. *Aulus sum facere quod*
iubebatis: libere enim vobis loquor. i. secure: quasi dice
ret: neminem timeo hoc dicendo. *Hic nominuz liber. f.*
contentiuus: quia multa nomina continet hominū et lo
corum: sicut patet in principio primi libri. *Ita vicio**

sus est in grecis et latinis codicib? vt facta sit collatōe
ad bebraicam veritatē. *Arbitrandū sit.* i. iudicandū:
Non esse. *Tam. i. tñ.* *Debreia noia.* *Qñ. i. qñtum ar
bitrandū est esse.* *Barbara quedā et farmatica nomi
na coniecta.* quasi diceret. magis iudicandū est ēē bar
bara et farmati
ca vel pharma
tica qñ bebreia.

Barbara. i. ex
tranea a verita
te bebraica. *far
mate ppli sunt*
vnde *Lucanus*
in. j. libro: *Et qñ*
te laris imitant
farmata braciis:
*Clangioes ba
thaniq; truces.*
vnde *farmatic*
ca cuz nomē gē
tile. vnde *Qui
dius.* *Acmea*
farmaticū con
tegit ossa soluz
*Dicit aut Isido
rus li. ix.* *Far
mate patentib?*
campis armati
inequitabant p
usq; eos lentu
lus danubio p
biberet. atq; ur
de ob studiū ar
morū farmati
ce nuncupati ex
istimantur: et in
de dicuntur no
mina *farmati
ca:* qñ proptus
ab bebraic? alie
na: vñ *pharma
tica* id est com
mista. *pharma* enim vel *pharmatio* lingua syrozum
dicitur vnguentum vel medicamentum: et inde bec
pharmatica dicitur medicina: et inde dicitur pharma
ticus ea cum: ad vnguentum vel medicinā pertinetis
et quia vnguentum et medicina ex diuersis simul mi
xtis preparantur. ideo nomina ex diuersis linguis cō
mixta pharmatica dicuntur. *Qui spiritus sancto ple
ni.* hoc videtur dicere ironice: quia in illo prologo scilicet
Desiderij mei et. Dicit aperte qñ mendacium fuit
septuaginta interpretes ita diuifos per cellulas trans
tulisse. *Ad hoc dicendum qñ hieronymus non inuebi
tur ibi contra septuaginta. Sed contra augustinum*
qui ita diuidebat eos. hic autem asserit eos plenos fu
isse spiritus sancto quo inspirante translulerunt. non ta
men diuifos vt dicit augustinus. *De inemendatis. ex
emplaribus. Inemendata. exemplaria. Scriptitāt*
id est frequenter scribunt. *Cogunt. coadiuant.* et in
ista significatione ponit virgilius cogere in *Huco.* di
cens in tertia egloga: *Tytre coque pecus: tu post care
cta latebas. Idem in eadem egloga. Logite oues pu
eri si lac preceperit estus. Gregione. i. e contrario. si
cut vna regio opponitur alij vel disponitur contra eā*
Propter latitudinem. vnius nominis. Sed et ipse
appellationes. i. nomina. *Non sonāt. id est significāt*
*homines vt pleriq; i. aliqui. Estimant et. ex quo se
quitur magnum inconueniens eo qñ nomina ita male*
scribuntur qñ. f. facta interpretatione nominum fm fi
gurarum adaptatiōem quedam bystorie recitāt nō
vere. Aliquando enim nomina hominū accipiuntur
p nominibus locorum: et hoc est quod dicit hic. *Et*
oblique. i. non recte. *Sub interpretatione. i. expositōe*
nominū vnius lingue: p nomina alterius. *Et figura.*

in Paralipō.

ficta. **E**oꝝ nomina: que sic falso dicuntur hic figura-
ri per illud. Quedaꝝ narrant bystorie. quasi diceret
ex corruptione nominu sequitur corruptio narratiois
bystoriarum. De quibus. s. bystorijs. In regnoꝝum
libro dicitur. librum regum appellat librum regnoꝝum:

quia ibi agitur
de duobus re-
gibus. s. de regio
duarum tribuū
quod dicitur re-
gnum iuda: et de
regno decem tri-
buum: quod di-
citur regnum is-
rael: **N**ōne ec-
ce bec scripta sūt
rē. **H**ic patet q
liber verborum
dicuntur regum
iuda est paraly-
pomenō. Que
vixit in nostris
codicibus tras-
latis ē editōe se-
ptuagita. **N**ō
babeatur. quod
i. cui. **S**imile
nonnulli. i. aliq.
Faciūt in bu-
ro. in illo libro
dicto **C**ycero-
nis dyalogo. dy-
alogus ē liber
in quo fmo ver-
sat inter duos:
sicut est dyalo-
gus gregoriū: in
quo sermo ver-
sat inter ipm et pe-
trū discipulū su-
um: et similiter in
bruto dyalogi-
ce dīfat fmo iurē
autū et **C**ato-
nē autūculū suū:

et dī dyalogus a dya qd ē duo et logos qd est fmo: qua-
si dualis vel duorū fmo. **S**ecēt. i. diuidāt. In tres p-
tes. i. tres libros. **E**tia illō attēdēdū ē q frequē noia

et sepe tria noia subtractis ē
medio syllabis i vnū voca-
bulū cogūt vltē regiōe vnū
nomē pp latitudinē suā in
duo vel tria vocabula diui-
dūt. **S** et ipe appellatōnes
nō hoies vt pleriqz estimāt
s. vrbes: et regiōes: et salt: et
pūcias sonāt: et obliq s. in
terptatōe et figura eoz que-
dā narrant bystorie: et qd
i regnoꝝ libro dī. **N**ōne ec-
ce h scpta sūt i libro vboꝝ di-
ez regū iuda: q vtriqz i nris
codicibz nō hntur. **H**oc pri-
mū sciēdū q apud hebreos
palypomenō liber vnus ē: et
apud illos vocat⁹ dabreia
min. i. vba diez: qui pp ma-
gnitudinē apd nos diuisus
ē. **D**einde et illō attēdēdū
q frequē noia nō vocabula
hoim s. rez vt dixi significā-
rias sonāt. **A**d extremū q
ois eruditio scripturaz i s
ptinet: et bystorie q vlt pter-

nō sonāt. i. nō repntāt. **V**ocabula hoim: s. aliaz. **R**erū
s. vrbū vel regionū vel alioꝝ locoꝝ. **S**ignificantias so-
nāt ad extremū. i. vltio attēdēdū ē. **O**is. i. pfecta. **E**ru-
ditio scripturaz. s. legis. pphetarū et agiographoz. **P**er-
stricte. i. summam dicte. **L**eniter. i. breuiter. **P**er copē

missē i suis locis: vlt pstri-
cte lenit: s. p qdā vboꝝ cō-
pēdis explicent. **D**ratōnū
itaqz vtraz adiūt auxilio:
misi libybeniuol placitū
tū iudis displicitū ē nō
ābigo. **O**ptia em queqz: vt
ait plini⁹ malūt ptenē ple-
riqz qd discē. **S**iqs i hac in-
ptatōe voluerit aliqd rep-
hēdē: introget hebreos: suā
conscientiā recolat: videat
ordinē textūqz fm ois: et tē
nro labori si potuerit tetra-
bat. **E**lbicūqz g astericos. i.
stellas radiare i s volumie
viderit: ibi sciat: et hebreo
additū qd in latinis codici-
bz nō hē. **E**lbī xō obel⁹ tras-
uersa. s. vga pposita est: illic
signat qd septuagita intp-
tes addiderūt: vel ob teoris
grām vel ob spiritu sancti
auctoritatem: s. in hebreis
voluminibz nō legatur.

Explicat p̄fatio.

Explicat qualiscunqz explanatio
istius prologi.

dia. i. breuit et vtili-
ter dicta. **C**opēdū
dī qdā breue et
vtilē est: vide i opu-
sculo de vocabulū bi-
blie. **V**isi librum
quē transtulī d gre-
co in latinum. s. de
editione septuagin-
ta intp̄tū. **B**emuo-
lis. i. mibi bona vo-
lentibz. **P**lacitū
tū iudis displici-
turū nō ābigo. i. du-
bito ambigere vlt
q ad ābō se se age-
re qn nescit qd di-
gat d duobus: s. in
differētē se bz ad
vtrūqz. **P**linius
ille auctor q fecit li-
brū de naturalibz
storia: vbi agit de
diuersis naturz re-
rū. **Q**uid sit aste-
ricus: qd obelus:
inuenies supra an-
te mediū istius plo-
gi: qui sic incipit. s.
Desiderij mei rē.
Cetera plana sunt.